tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 6 2 2007

Provinciale Organisaties Flora en Fauna (POFF).

In 2000 is een aantal provinciale en regionale organisaties in Noord-Holland gaan samenwerken onder de naam Provinciale Organisaties voor Flora en Fauna Noord-Holland (POFF). Tot nu toe nemen hieraan deel de SVN, de Vlinderstichting, NOZOS, RAVON, KNNV, de weidevogelwerkgroepen, de Vrijwilligersraad van de Natuurverening Waterland en de Stichting Zoetwatervissen. De POFF staat open voor alle nog niet aangesloten vrijwilligersgroepen die zich actief bezighouden met natuuronderzoek. De POFF hoopt door samenwerking het natuuronderzoek te stimuleren en te versterken. In het verleden was sprake van versnippering van activiteiten, waardoor belangrijke informatie dikwijls beperkt bleef tot de eigen groep. De POFF wil kennis van en gegevens over flora, fauna en landschap bekend maken bij zo veel mogelijk vrijwilligers.

Dagelijks bestuur Provinciale Organisaties voor Flora en Fauna (POFF)
Voorzitter: Wim Ruitenbeek
Coördinator: J. Beets.
Correspondentie per e-mail: j.beets@landschapnoordholland.nl

Bij de POFF aangesloten organisaties:
De Vlinderstichting
Contactpersoon: Klaas Kaag, Kofstraat 14, 1784 RP Den Helder. Tel. 0223-630144. e-mail: klaas.kaag@hetnet.nl
Vrijwillige Weidevogelbescherming, Landschap Noord-Holland
Contactpersoon: Stijn van Belleghem, Postbus 257, 1900 AG Castricum. Tel. 0251 662248.
Noord-Hollandse Zoogdierstudiegroep (NOZOS)
Contactpersoon: Jan Wondergem, Gele varaan 64, 1704 TK Heerhugowaard. Tel. 072 5740614, e-mail: jwondergem@sbwinfra.nl
Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN)
Contactpersoon: Wim Ruitenbeek, Nassauplein 17, 1815 GN Alkmaar. Tel. 072 5124089.
Vrijwilligersraad van de Vereniging Agrarisch Natuurbeheer Waterland
Contactpersoon: Barbara van Beijma, Zuideinde 47, 1141 VH Monnickendam. Tel. 0299-650490.
Stichting Zoetwatervissen Noord-Holland
Contactpersoon: Sjoerd Veenstra, Raadhuisstraat 58, 1541 JD Koog aan de Zaan. Tel. 075 616 3924, e-mail: s.o.veenstra@wxs.nl
Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Gewest Noord-Holland (KNNV)
Contactpersoon: Jan Marbus, Dorpsstraat 10a, 1689 EV Zwaag Tel. 022 923 0419, e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl
Stichting Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland, afdeling Noord-Holland (RAVON)
Contactpersoon: Axel Groenveld, Kuinderstraat 33 hs, 1079 DJ Amsterdam. Tel. 020 642 6310.

Deze uitgave is mede mogelijk dankzij de Nationale Postcode Loterij.

Abonnementen: Een jaarabonnement kost € 13,75. U kunt zich aanmelden door een brief met uw naam en adres te sturen naar:

Landschap Noord-Holland
t.a.v. abonneeadminstratie Tussen Duin & Dijk
Antwoordnummer 263
1900 VB Castricum

Telefoon: 0251-662244 • info@landschapnoordholland.nl • Giro: 299215

Tussen Duin & Dijk is een onafhankelijk blad gewijd aan het onderzoek en de bescherming van de natuur en het landschap in Noord-Holland. Het wordt gemaakt voor en door vrijwilligers met een speciale passie voor natuur. Of die passie nu de hele natuur geldt, of specifiek vogels, vlinders, vissen of vleermuizen, planten, mossen of vossen. Het tijdschrift wordt uitgegeven door de Provinciale Organisaties voor Flora en Fauna (POFF) en verschijnt viermaal per jaar.

Redactie: Frode Numan, Bert Pijs, Wim Ruitenbeek, Peter Spannenburg, David Tempelman, Frank Visbeen, Martin Witteveldt, Piet Zomerdijk.
Redactieadres: Frank Visbeen, Blauwpijpstraat 6, 1019 KW Amsterdam. e-mail: redactie@tussenduinendijk.nl
Website: http://www.tussenduinendijk.nl
Redactieraad: Friedjof van den Bergh, Bert Buizer, Nico Jonker, Klaas Kaag, Jan Marbus, Erik Menkveld, Harm Niesen, Pim de Nobel, Kees Scharringa, Johan Stuart, Dirk Tanger, Mark van Til, Wim Tijsen, Ron van 't Veer.
Vormgeving: 2B, Bredewold & Buczynski, Haringhuizen.
Druk: VanKetel Graphics, Schagen.
Oplage: 1000.
© Auteursrecht voorbehouden. Overname is slechts toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.
ISSN: 1570-7261
Richtlijnen voor kopij: Auteurs wordt verzocht om de richtlijnen voor het schrijven van een artikel op te vragen. Zij dienen zich hieraan te houden. De richtlijnen kunnen worden aangevraagd bij bovenstaand redactieadres.
Digitale Nieuwsbrief Ecoteller: Voor nieuwtjes en oproepen betreffende inventarisaties in Noord-Holland: neem een gratis abonnement op de digitale Nieuwsbrief Ecoteller via www.ecoteller.nl. De nieuwsbrief verschijnt elke drie maanden.

Voorpagina: Ringslang. Foto: Pieter de Wijer. Diemerzeedijk met IJburg op de achtergrond. Foto: Wim Ruitenbeek.

INHOUD

Opinie

Leve de overlevers

Nederland verparkt, Noord-Holland verparkt. Daar is niet zo heel veel aan te doen. Bevolkingsgroei, en het grote geld beheersen onze samenleving en ons landschap verloedert in snel tempo. Wij mogen nog blij zijn dat we de duinen hebben, die in veel opzichten gespaard blijven van wanbeheer. Maar op het 'platteland' vallen de laatste resten ongestoord, ouderwets landschap ten prooi aan projectontwikkelaars. Maar genoeg daarover! Valt er dan niets positiefs te melden? Natuurlijk wel. Natuurbeschermingsorganisaties doen hun best. In onze provincie vinden we hier en daar nog 'postzegels' terug van het landschap zoals het vroeger was en via ecologische verbindingszones, proberen we iets te redden van wat vroeger vanzelfsprekend was. Maar ik heb vooral ontzag voor de overlevers! De soorten die tegen alle verdrukking in kans zien zich te handhaven, in een wereld die zo snel verandert, dat de evolutie daar vermoedelijk geen rekening mee heeft gehouden. In de jaren zeventig noemde vogelaar Fred Koning het al de opmars van wit en zwart. Meeuwen, kraaien, eksters en merels wisten hun plek te vinden en namen in snel tempo toe, en toentertijd ook de zwart-wit-geblokte kuifeend en scholekster. De laatste twee zijn al weer min of meer afgevallen, maar de andere bleven. In ieder parkje balanceert in de hoogste populier wel een eksternest, kraaien hebben de regie in het verbrokkelde landschap en merels koloniseren de kleinste stukjes groen. Er zijn ook soorten die zich thuis voelden in door de mens gedomineerde landschappen, maar toch afvielen: we treuren om de achteruitgang van de huismus en misschien de spreeuw, we hebben het kennelijk te bont gemaakt. Maar er kwamen nieuwkomers. Aalscholvers - ook zwart! - zien we tegenwoordig in bijna ieder polderslootje En nog recenter zien we de opmars van de knobbelzwaan, de grauwe gans en de nijlgans. Prachtige soorten - de laatste niet zwart-wit - die zich wonderwel thuis voelen in wat nog over is van ons landschap. In feite allemaal pioniers, overlevers, die hun plekje wisten te bemachtigen en het bewijs vormen dat de natuur sterker is dan wij. En wat nu zo eigenaardig is? Er gaan steeds vaker stemmen op om juist die soorten te bestrijden, omdat ze een plaag vormen of schadelijk zijn voor al die kwetsbare soorten, die we zelf hebben verjaagd. De mens is een rare soort. Eerst maken we het landschap geschikt voor die overlevers en dan moeten ze weer verdwijnen.

Zo

4 De Cetti's zanger in het Zwanenwater

6 Ringslangen monitoren langs de Diemerzeedijk. Op stap met Pieter de Wijer

10 Landscha lezen: De Blokkers

12 De heideslak in het Noord-Hollands Duinreservaat

16 Klokjesdikpootbijen en grasklokjes op Texel

20 Samenstelling van de Noord-Hollandse Rietganzenpopulatie
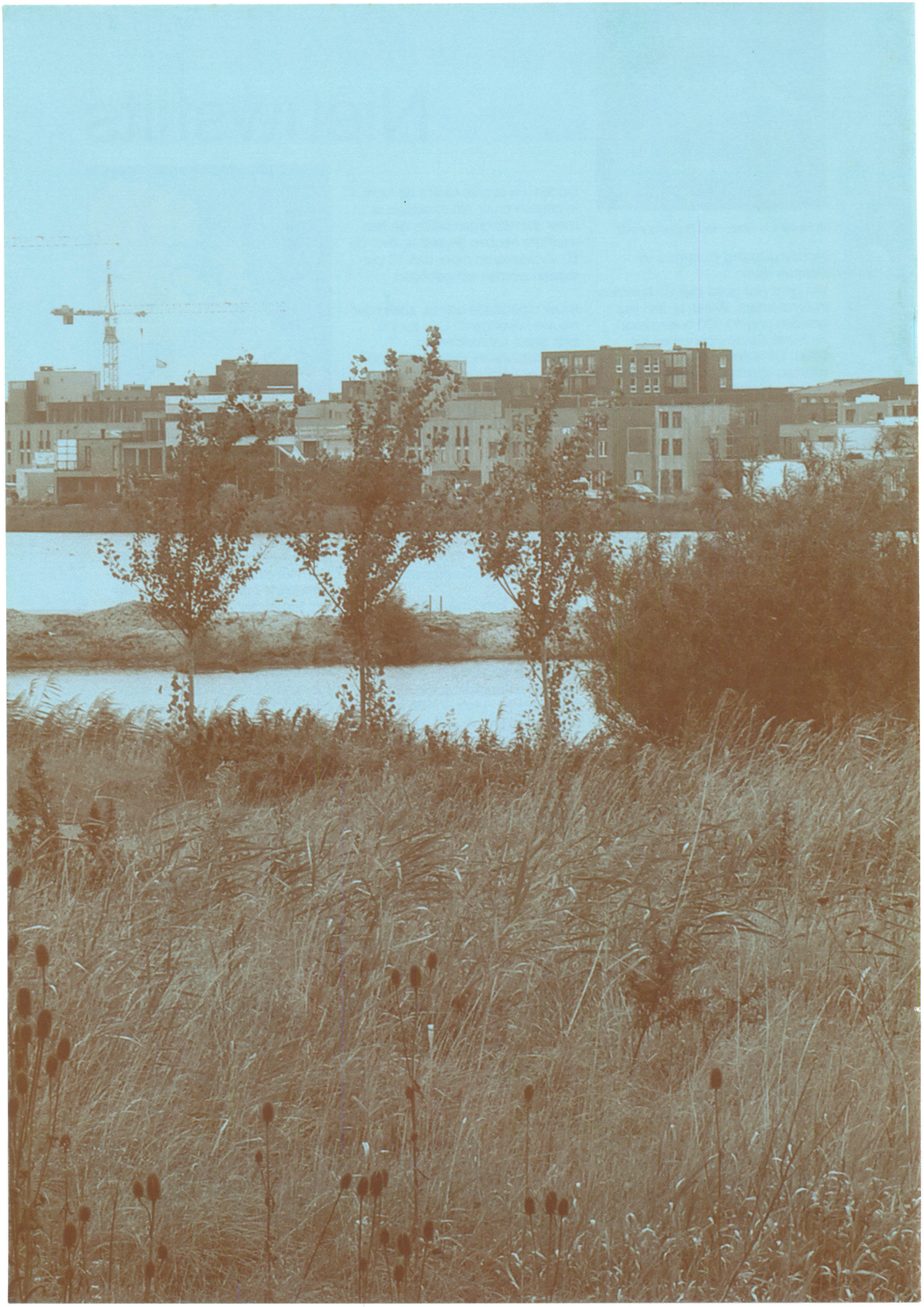
21 Nieuwsflits